OBSAH

1.	Hemokultivace	1.1	Krev - hemokultivace
		1.2	Stěr z kůže- před/po odběru hemokultivace
2.	Respirační trakt	2.1	Krk - výtěr
		2.2	Nos - výtěr
		2.3	Nosohltan - výtěr
		2.4	Obsah paranasálních dutin, tekutina po paracentéze
		2.5	Sputum
		2.6	Aspirát z dolních cest dýchacích
		2.7	BAL – bronchoalveolární laváž
		2.8	Hrudní punktát/výpotek
		2.9	Moč – antigen *Streptococcus pneumoniae* a *Legionella pneumophila* sérotyp1
3.	Gastrointestinální trakt	3.1	Rektum - výtěr
		3.2	Stolice – kultivace *Clostridioides difficile*
		3.3	Stolice – průkaz antigenů: toxiny A, B a GDH-antigen *Clostridioides difficile*
4.	Urogenitální trakt	4.1	Moč
		4.2	Moč - uricult
		4.3	Uretra - výtěr
		4.4	Pochva - výtěr
		4.5	Cervix - výtěr
		4.6	Prostatický sekret
		4.7	Ejakulát
		4.8	Plodová voda
		4.9	Výtěr pochva, cervix, uretra muže – kultivace *Trichomonas vaginalis*
		4.10	IUD – intrauterinní tělísko
		4.11	Vaginální sekret – nátěr MOP (mikrobní obraz poševní)
		4.12	Uretrální sekret – nátěr MOU (mikrobní obraz uretrální)
		4.13	Cervix,uretra, moč, ejakulát – kultivace Mycoplasma hominis, Ureaplasma sp.
5.	Ostatní infekce stěry, výtěry	5.1	Oko – výtěr ze spojivkového vaku
		5.2	Oko – nitrooční tekutina
		5.3	Ucho – zevní zvukovod
		5.4	Dutina ústní - výtěr
		5.5	Kožní léze - stěr
		5.6	Rána, defekt, dekubit, bércový vřed, píštěl
		5.7.	Různý materiál – MRSA screening
6.	Ostatní infekce tekutý materiál, tkáň	6.1	Likvor
		6.2	Hnis, sekret, obsah patologických dutin, žluč

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

		6.3	Punktát kloubní, pleurální, perikardiální výpotek, ascites
		6.4	Tkáň, kostní úlomek
		6.5	Dialyzát
7.	Cizorodý materiál (katetr, drén, shunt, implantát)	7.1	Kanyla, katetr, drén
		7.2	Katetr močový
		7.3	Kloubní implantát, implantát
		7.4	Oční kontaktní čočky
8.	Mykologická vyšetření	8.1	kůže a její adnexa
		8.2.	klinický materiál
9.	Parazitologická vyšetření	9.1	Stolice
		9.2	Otisk perianální (Grahamova metoda)
		9.3	Moč
		9.4	Larvy, články tasemnic
		9.5	Ektoparaziti
10.	Stěry z prostředí	10.1	Stěr z prostředí
11.	Odběrové systémy pro bakteriologická, mykologická a parazitologická vyšetření		

1. HEMOKULTIVACE

1.1.

Primární vzorek	**Krev - hemokultivace**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Odběr časovat na počátek vzestupu teplotní křivky.
Odběr	Asepticky odebraná krev asepticky aplikovaná do dvou hemokultivačních lahviček (prvních 5–10 ml do anaerobní lahvičky, dalších 5–10 ml do aerobní) u dospělých nebo do jedné pediatrické lahvičky u dítěte (1–5 ml krve).
Odběrový systém	Komerčně dodávané hemokultivační lahvičky aerobní, anaerobní, pediatrická
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejdříve, nechladit
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	6 dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Nelepit štítek se jménem pacienta přes čárový kód na hemokultivační lahvičce • Štítek s čárovým kódem z hemokultivační lahvičky nalepit na žádanku • Nikdy neuchovávat lahvičky při chladničkové teplotě! • Laboratoř **aktivně hlásí pozitivní kultivaci** včetně morfologie bakterií ihned po odečtení preparátu, další den je k dispozici předběžná

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

	identifikace a citlivost k antimikrobním preparátům
Poznámky	• Na žádanku uvést místo/způsob (např. z CŽK, z periferie) a čas odběru, popř. teplotu pacienta při odběru • Odběr je vhodné opakovat ke snížení pravděpodobnosti falešně negativních výsledků (neplatí u kojenců a malých dětí vzhledem k vyššímu stupni bakteriémie) • Pro snížení kožní kontaminace při odběru je možné odebrat najednou při jednom odběru větší množství krve, a to rozdělit do hemokultivačních lahviček (např. 60 ml krve rozdělit po 10 ml do 3 aerobních a 3 anaerobních lahviček) • U endokarditid odebrat několik hemokultivací (3–6párů) během 24 hod • Při podezření na katetrovou sepsi odebrat hemokultivaci přes katetr a zároveň z venepunkce z jiného místa do dalších lahviček • Nález koaguláza-negativních stafylokoků (pokud nejde o opakovaný nález stejného kmene z více odběrů) svědčí pro kontaminaci • Lahvičky lze použít pro odběr dalších primárně sterilních tekutin (likvor, kloubní punktát atd.)

1.2.

Primární vzorek	**Stěr z kůže – před/po odběru hemokultivace**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Správná dezinfekce místa budoucího vpichu pro odběr hemokultivace
Odběr	Stěr z kůže po dezinfekci
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Vydezinfikované místo opakovaně nesterilně nepalpovat!
Poznámky	Vyšetření dříve doporučované k odlišení kontaminace z kůže, nyní se pro minimální přínos opouští

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

2. RESPIRAČNÍ TRAKT

2.1.

Primární vzorek	**Krk - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou, popř. 2–3 hod po jídle
Odběr	Stěr z povrchu tonzil, patrových oblouků, zadní stěny faryngu
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1–2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2–4 dny
Upozornění	Požadavek na průkaz *Neisseria meningitidis* a *gonorrhoeae a* mykotických agens je nutné uvést na žádanku o vyšetření
Poznámky	Validní odběr pouze pro diagnostiku akutní tonzilofaryngitidy (nikoli pro ostatní infekce horních a dolních cest dýchacích)

2.2.

Primární vzorek	**Nos - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr rotačním pohybem z dolního nosního průduchu a po povytažení šikmo vzhůru z přední části nosní dutiny z pravé a z levé nosní dírky
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové, popř. plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1–2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2–4 dny
Upozornění	Není validním odběrem pro průkaz původce sinusitis acuta.
Poznámky	• Významný nález MRSA pro epidemiologické šetření • Nález *S.aureus* včetně MRSA není indikací k celkové antibiotické

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

	léčbě

2.3.

Primární vzorek	**Nosohltan - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou
Odběr	Konec drátku s tamponem v délce 2–4 cm ohnout o zkumavku do úhlu 90–110˚, jazyk stlačit dřevěnou špachtlí, tampon zavést bez dotyku ústních sliznic za zadní okraj měkkého patra, otočit koncem vzhůru a setřít sliznici v klenbě nosohltanu. Tampon vytáhnout bez dotyku okolních sliznic a tampon opatrně zasunout do zkumavky s transportní půdou.
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě, nedoporučuje se při průkazu *Bordetella sp.*
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1–2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Požadavek na kultivaci *Bordetella sp*. - předem nutná domluva s laboratoří, požadavek vyznačit na žádanku o vyšetření
Poznámky	• Detekci nukleových kyselin *Bordetella sp.* možno požadovat na žádance typu B • Materiál vhodný k průkazu nosičství *N. meningitidis*

2.4.

Primární vzorek	**Obsah paranasálních dutin, tekutina po paracentéze**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výplach fyziologickým roztokem, provádí specialista
Odběrový systém	Sterilní zkumavka či sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou, popř. při malém množství materiálu tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Anaerobní kultivace možná při zachování anaerobiózy během transportu a skladování
Poznámky	• Pro průkaz původce sinusitis acuta výtěr z nosu není validním odběrem • Pro průkaz původce otitis media výtěr ze zvukovodu není validním odběrem

2.5.

Primární vzorek	**Sputum**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Před odběrem hygiena či vypláchnutí dutiny ústní vodou. Indukované sputum – po inhalaci 25 ml 3–10% roztoku NaCl.
Odběr	Po hlubokém nádechu pacient vykašle sekret z dolních cest dýchacích, min. 1 ml vzorku
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, **popř. při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejdříve
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• U závažných pneumonií je indikován odběr krve na hemokultivaci. Při suspekci na původce *S.pneumoniae* nebo *L.pneumophila* je vhodné zaslat moč k vyšetření jejich antigenů • Požadavek kultivace na *Legionella sp.* nutno předem domluvit s laboratoří a vyznačit na žádance
Poznámky	• Vzorek se hodnotí mikroskopicky: převaha dlaždicových epitelií a rozmanitý mikrobiální morfotyp svědčí pro kontaminaci orofaryngeální florou, převaha epitelií cylindrických a leukocytů a jednotná morfologie mikrobů svědčí pro validní odběr a infekci dolních cest dýchacích. Validní vzorky se hodnotí kvantitativně • Součástí je i mikroskopické vyšetření na přítomnost acidorezistentních tyček

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

2.6.

Primární vzorek	**Aspirát z dolních cest dýchacích**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Sekret odsátý z intubace či tracheostomie Min. 1 ml vzorku
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, **popř. při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejdříve
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	–

2.7.

Primární vzorek	**BAL – bronchoalveolární laváž**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Sekret z bronchoskopie Min. 1 ml vzorku
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Nedoporučováno, **popř. při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejdříve
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při suspekci na původce *S.pneumoniae* nebo *L.pneumophila* je vhodné zaslat moč k vyšetření jejich antigenů. Požadavek kultivace na *Legionella sp.* nutno předem domluvit s laboratoří a vyznačit na žádance
Poznámky	U závažných pneumonií je indikován odběr krve na hemokultivaci.

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

2.8.

Primární vzorek	**Hrudní punktát /výpotek**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutina získaná punkcí, odsátím Min. 1 ml vzorku
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejdříve
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2–5 dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Mikroskopické vyšetření lze provést při dodání tekutého vzorku (ve stříkačce)
Poznámky	Materiál lze odebrat do hemokultivační lahvičky

2.9.

Primární vzorek	**Moč – antigen *Streptococcus pneumoniae* a *Legionella pneumophila* sérotyp 1**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie
Odběr	Moč min. 2 ml
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	**Při 2–8 ˚C**
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1 hod od dodání do laboratoře
Doba odezvy - pozitivní	1 hod od dodání do laboratoře
Upozornění	Pozitivní výsledek laboratoř aktivně hlásí odesílateli!
Poznámky	Imunochromatografické stanovení antigenu původců pneumonií v moči

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

3. GASTROINTESTINÁLNÍ TRAKT

3.1.

Primární vzorek	**Rektum - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr z rekta cca 3 cm hluboko setřít valivým pohybem u pacienta v předklonu, v kleče či na boku
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Vyšetřením prokazujeme primární střevní patogeny včetně *Yersinia sp*. a *Campylobacter sp.*
Poznámky	• V případě cíleného požadavku průkazu pouze určitého patogena nutno vyznačit na žádance • Při průjmovém onemocnění po návratu z ciziny uvést datum a místo pobytu, vhodné také parazitologické vyšetření

3.2.

Primární vzorek	**Stolice – kultivace *Clostridioides difficile***
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stolice velikosti lískového oříšku nebo cca 2–3 ml tekuté stolice
Odběrový systém	Uzavíratelný sterilní kontejner
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Požadavek kultivace *C.difficile* nutné označit na žádance (vhodné při pozitivním průkazu toxinu) • Ke kultivačnímu průkazu lze použít stolici zaslanou k průkazu antigenů

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

	C.difficile (nikoli výtěr z rekta v transportní půdě)
Poznámky	• Kultivace *C.difficile* je vhodná při pozitivitě toxinu (GDH antigenu), stanovujeme citlivost k metronidazolu a vankomycinu

3.3.

Primární vzorek	**Stolice – průkaz antigenů: toxiny A, B a GDH-antigen *Clostridioides difficile***
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stolice velikosti lískového oříšku nebo cca 2–3 ml tekuté stolice
Odběrový systém	Uzavíratelný sterilní kontejner
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 °C max. 48 hod, dlouhodobě při -20 – -80 °C**
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	V den dodání
Doba odezvy - pozitivní	V den dodání
Upozornění	• Pozitivní výsledky těchto testů aktivně telefonicky hlásíme odesílateli! • Požadavek kultivace *C.difficile* nutné označit na žádance (vhodné při pozitivním průkazu toxinu) • K průkazu antigenů nelze použít výtěr z rekta v transportní půdě
Poznámky	• Kultivace *C.difficile* je vhodná při pozitivitě toxinu (GDH antigenu), stanovujeme citlivost k metronidazolu a vankomycinu • Vyšetření antigenů *C.difficile* není indikováno jako kontrola efektu terapie

4. UROGENITÁLNÍ TRAKT

4.1.

Primární vzorek	**Moč**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Optimálně první ranní moč. Před odběrem moči je nutné důkladné omytí zevního ústí uretry (mýdlovou vodou), široký postoj u žen a stažení předkožky u mužů při močení - ke snížení kontaminace mikroflórou zevního genitálu.
Odběr	Střední proud moči (první porci mimo odběrovou nádobku), moč cévkovaná, moč z permanentního močového katetru, moč odebraná suprapubickou punkcí. Min. 1 ml moči.

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka nebo sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 ˚C 24 hod – pokud nelze zpracovat do 2 hod po odběru**
Podmínky transportu	Do 2 hod od odběru při pokojové teplotě, **jinak při 2–8 ˚C**
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1 den
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při nedodržení teploty skladování vzorku a doby transportu dochází ke zkreslení bakteriurie a tím ke změně v interpretaci nálezu
Poznámky	Hodnocení nálezu semikvantitativně: do 10^4 – susp. kontaminace, 10^4–10^5 susp. infekce nebo masivní kontaminace/kolonizace katetru při nálezu 3 a více mikrobů, nad 10^5 – infekce močových cest (při nálezu více mikrobů susp.kontaminace)

4.2.

Primární vzorek	**Moč - uricult**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Optimálně první ranní moč. Před odběrem moči je nutné důkladné omytí zevního ústí uretry (mýdlovou vodou), široký postoj u žen a stažení předkožky u mužů při močení - ke snížení kontaminace mikroflórou zevního genitálu.
Odběr	Ponořit destičku s půdami přímo do sterilní nádobky s odebranou močí, vlhkou destičku zašroubovat do odběrovky. Nebo vyšroubovat víčko s destičkou, moč odebranou do sterilní odběrovky nalít do nádobky uricultu a ponořit celou destičku s kultivačními půdami několik sekund, pak destičku vytáhnout a moč z nádobky vylít (kultivační půdy je též možné polít odebranou močí či podržet ve středním proudu během odběru – nutno dbát na polití celých půd z obou stran destičky.) Malý přebytek moči odsát do buničité vaty. Uricult zašroubovat.
Odběrový systém	Sterilní uzavřená komerční souprava – kontejner se šroubovacím uzávěrem a s kultivačními půdami na připojené destičce
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě 24–48 hod, v termostatu při 37 °C 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1 den
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Upozornění	Doporučujeme spolu s uricultem zaslat i standardně odebraný vzorek moče ve sterilní zkumavce před transportem a během transportu uchovaný při chladničkové teplotě 2–8 °C (pokud nelze zpracovat do 2 hod po odběru). Použití soupravy je výhodné zejména k potvrzení negativity vzorku v podmínkách ordinace ošetřujícího lékaře. Při pozitivitě může být obtížné hodnocení možné kontaminace a růstu více druhů mikrobů vzhledem k malé velikosti plochy půd a nemusí vést k urychlení vyšetření.
Poznámky	Hodnocení nálezu semikvantitativně: do 10^4 – susp. kontaminace, 10^4–10^5 susp. infekce nebo masivní kontaminace/kolonizace katetru při nálezu 3 a více mikrobů, nad 10^5 – infekce močových cest (při nálezu více mikrobů susp.kontaminace).

4.3.

Primární vzorek	**Uretra - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Odběr načasovat s odstupem několika hodin po vymočení.
Odběr	Hluboký výtěr z uretry (u mužů 2–3 cm) po omytí zevního ústí
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod, v případě susp. *N.gonorrhoeae* skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Při podezření na infekci *N.gonorrhoeae* je vhodné výtěr v odběrové místnosti laboratoře naočkovat přímo na kultivační půdu, transport vzorku je méně vhodný • Vyšetření nezahrnuje průkaz *Mycoplasma sp., Ureaplasma sp, Chlamydia sp.*
Poznámky	• Vyšetření výtěr z uretry nezahrnuje automaticky i kultivační průkaz *N. gonorrhoeae,* při požadavku cílené kultivace je nutné označit požadavek na žádance • Doporučujeme zároveň zaslat nátěr z uretry na alespoň 1 podložním skle (možný průkaz i *Trichomonas vaginalis)*.

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

4.4.

Primární vzorek	**Pochva - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr ze zadní klenby poševní za použití zrcadla, tampon nechat sekretem nasáknout
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod, v případě susp. *N.gonorrhoeae* skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Při požadavku pouze na screening Streptococcus *agalactiae* (nutné označit na žádance) přítomnost ostatních mikrobů neuvádíme, citlivost na ATB nestanovujeme • Požadavek na cílenou kultivaci *N.gonorrhoeae* je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz *Mycoplasma sp., Ureaplasma sp, Chlamydia sp.*
Poznámky	• Vyšetření zahrnuje i kultivační průkaz *Gardnerella vaginalis.* • Anaerobní kultivaci automaticky nezakládáme, jen na vyžádání (běžné osídlení anaerobními bakteriemi)

4.5.

Primární vzorek	**Cervix - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr z cervikálního kanálu za použití zrcadla
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod, v případě susp. *N.gonorrhoeae* skladování nevhodné
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Při požadavku pouze na screening *Streptococcus agalactiae* (nutné označit na žádance) přítomnost ostatních mikrobů neuvádíme, citlivost na ATB nestanovujeme • Požadavek na cílenou kultivaci *N.gonorrhoeae* je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz *Mycoplasma sp., Ureaplasma sp, Chlamydia sp.*
Poznámky	Vyšetření zahrnuje i kultivační průkaz *Gardnerella vaginalis.*

4.6.

Primární vzorek	**Prostatický sekret**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr z uretry po masáži prostaty per rectum
Odběrový systém	Sterilní tampon na hliníkové či plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Požadavek na cílenou kultivaci *N.gonorrhoeae* je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz *Mycoplasma sp., Ureaplasma sp, Chlamydia sp.*
Poznámky	–

4.7.

Primární vzorek	**Ejakulát**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Ejakulát po masturbaci
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max. 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Požadavek na cílenou kultivaci *N.gonorrhoeae* je nutné uvést na žádance • Vyšetření nezahrnuje průkaz *Mycoplasma sp., Ureaplasma sp, Chlamydia sp.*
Poznámky	–

4.8.

Primární vzorek	**Plodová voda**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí, min 1 ml (do anaerobní lahvičky 5 ml) na specializovaném pracovišti
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	**Skladování se nedoporučuje, popř. při 2–8 ˚C 24 hod, hemokultivační lahvička při pokojové teplotě**
Podmínky transportu	Do 2 hod při pokojové teplotě, hemokultivační lahvička při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	–

4.9.

Primární vzorek	**Výtěr pochva, cervix, uretra muže – kultivace *Trichomonas vaginalis***
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Odběr	Výtěr sterilním tamponem z pochvy či cervixu za použití zrcadla, tampon nechat sekretem nasáknout. Výtěr z uretry sterilní kličkou – vytřepat v tekuté kultivační půdě
Odběrový systém	Tekutá kultivační půda CAT SWAB
Uchování před zpracováním	Při 37 °C max. 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě co nejrychleji, zabránit vychladnutí
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	2–4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	–

4.10.

Primární vzorek	**IUD – intrauterinní tělísko**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie
Odběr	Tělísko vyjímá z genitálního traktu specialista
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	Není doporučeno, popř. při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2–4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Při podezření na aktinomykózu je nutné dodat tělísko za anaerobních podmínek (např. v bujónu pro anaerobní kultivaci – dodá laboratoř na vyžádání)
Poznámky	–

4.11.

Primární vzorek	**Vaginální sekret – nátěr MOP (mikrobní obraz poševní)**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr ze střední klenby poševní sterilním vatovým tamponem, tampon nechat sekretem nasáknout. Natřít na dvě (nebo jedno) podložní skla,

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

	nechat na vzduchu zaschnout, zabalit do buničiny nebo do přepravního boxu na skla.
Odběrový systém	Podložní skla pro mikroskopii
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	1–3 dny
Doba odezvy - pozitivní	1–3 dny
Upozornění	Při dodání pouze jednoho skla barvíme dle požadavků odesílatele pouze dle Grama nebo dle Giemsy (jen v tomto případě možný průkaz *Trichomonas vaginalis*)
Poznámky	Při dodání dvou skel barvíme dle Grama a dle Giemsy

4.12.

Primární vzorek	**Uretrální sekret – nátěr MOU (mikrobní obraz uretrální)**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Výtěr z uretry z hloubky cca 2 cm sterilním vatovým tamponem nebo kličkou, natřít na jedno nebo dvě podložní skla, nechat na vzduchu zaschnout, zabalit do buničiny nebo do přepravního boxu na skla.
Odběrový systém	Podložní skla pro mikroskopii
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	1–3 dny
Doba odezvy - pozitivní	1–3 dny
Upozornění	Při dodání pouze jednoho skla barvíme pouze dle Giemsy (možný průkaz *Trichomonas vaginalis*)
Poznámky	Při dodání dvou skel barvíme dle Grama a dle Giemsy

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

4.13.

Primární vzorek	**Výtěr z cervixu, uretry, pochvy, sperma, moč (první porce) – kultivace Mycoplasma hominis a Ureaplasma sp.**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Výtěr sterilním tamponem z pochvy či cervixu za použití zrcadla Ejakulát po masturbaci Moč – první porce
Odběrový systém	Dacronový tampon, sterilní zkumavka, transportní médium dodané laboratoří
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Min. 2 dny
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	Min.2 dny
Upozornění	-
Poznámky	stěr z uretry, děložního čípku, resp. z vagíny (mycoplasmata adherují ke slizničním buňkám, proto je nutno stěr provést razantně, tampon pak vytřepat do transportního média)

5. OSTATNÍ INFEKCE – STĚRY, VÝTĚRY

5.1.

Primární vzorek	**Oko – výtěr ze spojivkového vaku**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr ze spojivkového vaku jemným rotačním pohybem tamponu po opatrném odchlípení víčka od oční bulvy
Odběrový systém	Sterilní tampon na drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Poznámky	–

5.2.

Primární vzorek	**Oko – nitrooční tekutina**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr či odsátá tekutina
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince nebo drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart) nebo anaerobní uzavřený systém – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	–

5.3.

Primární vzorek	**Ucho – zevní zvukovod**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr rotačním pohybem tamponu (popř. zvlhčeného sterilním fyziologickým roztokem)
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince nebo drátku zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Pro průkaz původce otitis media výtěr ze zvukovodu není validním materiálem
Poznámky	• Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i kvasinky

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

	a plísně, jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření

5.4.

Primární vzorek	**Dutina ústní - výtěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou. Nalačno před ústní hygienou, popř. 2–3 hod po jídle.
Odběr	Stěr z jazyka, bukální sliznice, dásně, spodiny defektu
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	1–2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	• Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i ty kvasinky a plísně, které vyrostou do 48 hod. Jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření
Poznámky	Popsat místo odběru, důvod vyšetření na žádance

5.5.

Primární vzorek	**Kožní léze - stěr**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Stěr z léze
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Upozornění	• Při základním mikrobiologickém vyšetření vykultivujeme i ty kvasinky a plísně, které vyrostou do 48 hod. Jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření • Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné uvést na žádanku o vyšetření • Požadavek na průkaz a kultivaci dermatofyt – odběr kožních šupin
Poznámky	Na žádanku uvést typ a lokalizaci ložiska

5.6.

Primární vzorek	**Rána, defekt, dekubit, bércový vřed, píštěl**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Výtěr z hloubky rány či z defektu po odstranění nekrotických hmot
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Výtěr validní z hloubky (spodiny) defektu. Nález korynebakterií a koaguláza-negativních stafylokoků svědčí pravděpodobně pro povrchovou kožní kontaminaci
Poznámky	Na žádanku uvést typ rány a její lokalizaci, popř. další okolnosti, např. kousnutí zvířetem, susp. plynatá sněť, aktinomykóza atd.

5.7.

Primární vzorek	**Různý materiál – MRSA screening**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Dle typu materiálu
Odběrový systém	Dle typu materiálu
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Doba odezvy - negativní	4 dny
Doba odezvy - pozitivní	4–6 dní
Upozornění	• Při označení pouze MRSA screeningu neurčujeme ostatní mikrobiální agens, nestanovujeme citlivost na ATB
Poznámky	Na žádanku uvést typ materiálu

6. OSTATNÍ INFEKCE – TEKUTÝ MATERIÁL, TKÁŇ

6.1.

Primární vzorek	**Likvor**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Odebraný lumbální punkcí, punkcí, ze shuntu, cca 2–3 ml
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka nebo hemokultivační lahvička pediatrická – 2 ml vzorku
Uchování před zpracováním	Nevhodné, hemokultivační lahvička max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Do 2 hod při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	3 dny, v hemokultivační lahvičce 6 dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu a typu odběru
Upozornění	–
Poznámky	–

6.2.

Primární vzorek	**Hnis, sekret, obsah patologických dutin, žluč**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí (min 1 ml), popř. výtěr
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou, popř. sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Materiál ve stříkačce **při 2–8 °C max 24 hod,** tampon v transportním mediu max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Pokud je dostatek tekutého materiálu, výtěr nevhodný, nelze zhodnotit přímé mikroskopické vyšetření, menší výtěžnost kultivace
Poznámky	Na žádanku uvést typ rány a její lokalizaci, popř. další okolnosti např. kousnutí zvířetem, susp. plynatá sněť nebo aktinomykóza

6.3.

Primární vzorek	**Punktát kloubní, pleurální, perikardiální výpotek, ascites**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tekutý obsah získaný punkcí, min 1 ml (při využití anaerobní lahvičky 5–10 ml)
Odběrový systém	Anaerobní uzavřený systém – sterilní injekční stříkačka bez vzduchu uzavřená zátkou, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	Materiál ve stříkačce **při 2–8 ˚C max 24 hod, hemokultivační lahvička** max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2–4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Přímé mikroskopické vyšetření lze při použití anaerobního uzavřeného systému
Poznámky	Na žádanku uvést původ a typ vzorku

6.4.

Primární vzorek	**Tkáň, kostní úlomek**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Tkáň – zabránit vyschnutí, zvlhčit malým množstvím sterilního fyziologického roztoku
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem nebo sterilní uzavřená zkumavka
Uchování před zpracováním	**Nedoporučováno, popř. při 2–8 ˚C max 24 hod**

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Podmínky transportu	Do 2 hod při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2–4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Nevhodný odběr do zkumavky s transportním mediem (např. Amies), možnost kontaminace při obtížném vyndávání z odběrovky!
Poznámky	Na žádanku uvést původ tkáně.

6.5.

Primární vzorek	**Dialyzát**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Dialýza
Odběr	Obsah dialyzačního vaku
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem, popř. odběr do hemokultivační lahvičky (pediatrické či anaerobní)
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 ˚C max 24 hod**, hemokultivační lahvička při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	3 dny, v hemokultivační lahvičce 6 dní
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu a typu odběru
Upozornění	–
Poznámky	–

7. CIZORODÝ MATERIÁL (KATETRY, DRÉNY, IMPLANTÁTY)

7.1.

Primární vzorek	**Kanyla, katetr, drén**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Sterilně vyjmutý a odstřižený konec dlouhý cca 5 cm **nasucho** v kontejneru.
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem nebo sterilní uzavíratelná zkumavka
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Katetry mimo stanovenou délku nelze vyšetřit kvantitativně
Poznámky	• Katetry o délce 4,5 – 5,5 cm jsou zpracovávány kvantitativně metodou dle Makiho • Shodný nález z katetru a hemokultury z něj odebrané svědčí pro katetrovou sepsi

7.2.

Primární vzorek	**Katetr močový**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Konec dlouhý cca 5 cm **nasucho** v kontejneru
Odběrový systém	Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem nebo sterilní uzavíratelná zkumavka
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	Pozitivní kultivace vypovídá o kolonizaci katetru, nikoli o infekci močových cest. Potvrzením je shodný nález v moči katetrem odebrané a v kultivaci samotného katetru.

7.3.

Primární vzorek	**Kloubní implantát, implantát**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Předoperační příprava pacienta
Odběr	Operativně odstraněný implantát
Odběrový systém	Implantát zabalený do sterilních operačních rukavic vložený do anaerostatu v anaerobní atmosféře
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě max 24 hod
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě do 2 hod

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2–4 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	

7.4.

Primární vzorek	**Oční kontaktní čočky**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimikrobní terapie nebo těsně před další dávkou
Odběr	Kontaktní čočka
Odběrový systém	Sterilní uzavřená zkumavka, používaný kontejner na čočky
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	Vyšetření přítomnosti *Acanthamoeba sp.* nutno uvést na žádance
Poznámky	Vyšetření přítomnosti *Acanthamoeba sp.* provádí **NRL pro oportunní parazitární infekce**

8. MYKOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

8.1.

Primární vzorek	**Kůže a její adnexa (nehty, vlasy, chlupy), obsah puchýřků**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Před odběrem neaplikovat lokální antimykotické přípravky. Nehty musí být nenalakované. Místo před odběrem očistit 70% alkoholem
Odběr	• **Nehet** – odpilovat svrchní vrstvu, odebrat vrstvu podnehtové keratózy do sterilní nádobky • **Kožní ložisko** – seškrab kožních šupin (cca 20 šupinek) z okrajů ložiska • **Vlasy** – seškrab z okrajů ložiska a vytržení několika vlasů dlouhých cca 1 cm i s kořenovými cibulkami
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner (Petriho miska) nasucho
Uchování před zpracováním	24 hod při pokojové teplotě

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	Mikroskopie do 2 pracovních dnů, kultivace 20 dní
Doba odezvy - pozitivní	Mikroskopie do 2 pracovních dnů, kultivace dle nálezu (max. 3–6 týdnů)
Upozornění	Nehty nelakovat alespoň 3 týdny, před odběrem nestříhat
Poznámky	Na žádanku uvést popis místa odběru, informace o kontaktu se zvířaty, kontakt se zeminou Vyšetřuje spolupracující laboratoř

8.2.

Primární vzorek	**Klinický materiál k mykologické kultivaci**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr nejlépe před nasazením antimykotické terapie nebo těsně před další dávkou.
Odběr	Dle typu vzorku
Odběrový systém	Dle typu vzorku
Uchování před zpracováním	24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	4 a více dní
Doba odezvy - pozitivní	4 a více dní
Upozornění	• Požadavek na průkaz mykotických agens k prodloužené kultivaci je nutné označit na žádanku o vyšetření v sekci „Mykologické vyšetření vzorku“ • Při označení pouze mykologické kultivace, nezakládáme kultivaci bakteriologickou
Poznámky	Při základním mikrobiologickém vyšetření biologických materiálů vykultivujeme ty kvasinky a plísně, které se objeví do 48 hod. Jejich identifikace a stanovení citlivosti je součástí vyšetření

9. PARAZITOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

9.1.

Primární vzorek	**Stolice**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Odběr	Stolice cca velikosti vlašského ořechu nebo 2–3 ml tekutého vzorku, 3 odběry s odstupem 48 hod
Odběrový systém	Faeces kontejner (s lopatkou) se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	**Při teplotě 2–8 °C**
Podmínky transportu	**Při teplotě 2–8 °C**
Dostupnost	V pracovní dny
Doba odezvy - negativní	1 den (od dodání do cílové laboratoře)
Doba odezvy - pozitivní	1–2 pracovní dny
Upozornění	• Nutný odběr 3 vzorků s odstupem 48–72 hod, vzorky označit datem odběru! • Při akutních obtížích je nutné dodat čerstvě odebraný vzorek, rychlý transport a nechladit • Podezření na infekci kokcidiemi nebo *Cryptosporidium sp*. nutno uvést na žádanku
Poznámky	• Na žádanku uvést cestovatelskou anamnézu (místo a délku pobytu v zahraničí) nebo že pacient necestoval, stručnou epikrízu. • Vyšetřuje spolupracující laboratoř

9.2.

Primární vzorek	**Otisk perianální (Grahamova metoda)**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Odběr ráno na lůžku, bez předchozí hygieny po dobu 8–12 hod
Odběr	Průhlednou lepicí pásku otisknout na perianální řasy, sevřít hýždě, nalepit na podložní sklo
Odběrový systém	Podložní sklo s průhlednou lepicí páskou
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní dny
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	V den dodání (v pracovní den)
Upozornění	Odebrat 3x s odstupem 48 hod
Poznámky	Vzorek stolice není vhodným materiálem pro průkaz *Enterobius vermicularis*

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

9.3.

Primární vzorek	**Moč**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Průkaz *Trichomonas vaginalis* – první porce moči Průkaz *Schistosoma haematobium* – poslední porce moči při „domočování“
Odběrový systém	Sterilní zkumavka nebo kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	**Do 2 hod při 2–8 ˚C**
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0–2 dny
Upozornění	Průkaz *Schistosoma haematobium* – vzorek uchovávat v temnu. Co nejrychleji dodat do laboratoře.
Poznámky	Na žádanku uvést druh hledaného parazita, stručnou epikrízu, cestovatelskou anamnézu (datum a místo pobytu v zahraničí) Průkaz Schistosoma haematobium vyšetřuje spolupracující laboratoř

9.4.

Primární vzorek	**Larvy, články tasemnic**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Objekt zvlhčit trochou fyziologického roztoku nebo vodou
Odběrový systém	Zkumavka uzavíratelná i nesterilní, menší kontejner
Uchování před zpracováním	**Při 2–8 ˚C 24 hod**
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0–4 dny
Upozornění	Objekt nesmí vyschnout
Poznámky	Na žádanku uvést místo nálezu, cestovatelskou anamnézu Vyšetřuje spolupracující laboratoř

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

9.5.

Primární vzorek	**Ektoparaziti**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Objekt nasucho vložený do odběrovky, živý či mrtvý
Odběrový systém	Zkumavka uzavíratelná i nesterilní, menší kontejner
Uchování před zpracováním	Při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	V pracovní den
Doba odezvy - negativní	V den dodání (v pracovní den)
Doba odezvy - pozitivní	0–4 dny
Upozornění	–
Poznámky	Na žádanku uvést místo nálezu Vyšetřuje spolupracující laboratoř

10. STĚRY Z PROSTŘEDÍ

10.1.

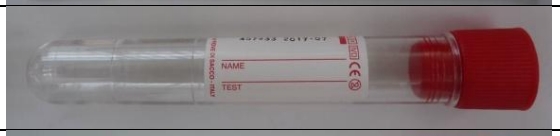
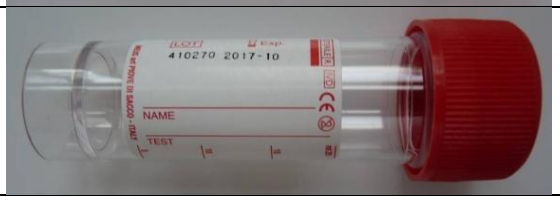
Primární vzorek	**Stěr z prostředí**
Preanalytická fáze, příprava pacienta před odběrem	Není nutná
Odběr	Stěr z prostředí, z povrchů, z předmětů o ploše cca 10x10 cm
Odběrový systém	Sterilní tampon na plastové tyčince zanořený v transportním mediu (např. Amies, Stuart)
Uchování před zpracováním	Max 24 hod při pokojové teplotě
Podmínky transportu	Při pokojové teplotě
Dostupnost	Denně
Doba odezvy - negativní	2 dny
Doba odezvy - pozitivní	2 a více dní dle nálezu
Upozornění	–
Poznámky	Na žádanku uvést popis místa odběru a popř. konkrétní důvod vyšetření (např. vyhledávání určitého mikroba, typ rezistence)

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Legenda

Uchování a transport materiálu	
Pokojová teplota	15–25 °C
Chladničková teplota	2–8 °C

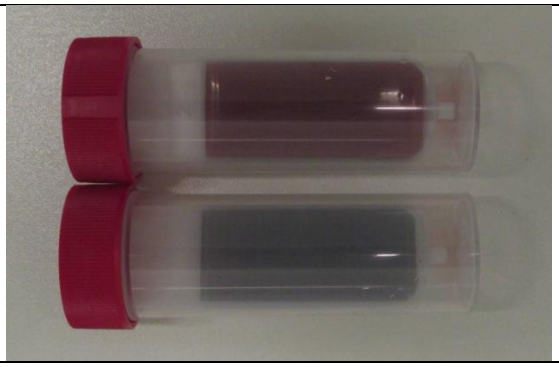
11. ODBĚROVÉ SYSTÉMY PRO BAKTERIOLOGICKÁ, MYKOLOGICKÁ A PARAZITOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ

Odběrový systém	Obrázek	Příklad biologického materiálu
Sterilní tampon na plastové tyčince s transportním mediem (Amies)		Výtěry z krku, ran, stěry z lézí, stěry menších množství tekutých vzorků
Sterilní tampon na drátku s transportním mediem (Amies)		Výtěr z nosu, nosohltanu, laryngu, oka – spojivkového vaku
Sterilní tampon suchý		Pro výtěr k nátěru na podložní sklo
Sterilní zkumavka		Moč, tekuté vzorky (likvor, punktáty), katetry
Sterilní kontejner 30 ml se šroubovacím uzávěrem		Sputum, tekuté vzorky, katetry, tkáň, kost, stolice k průkazu antigenů

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Faeces kontejner s lopatkou		Stolice na parazitologická vyšetření, k průkazu antigenů
Podložní sklo		Nátěr z pochvy, cervixu, výtěr z uretry (MOP, MOU)
Podložní sklo s lepicí páskou (Grahamova metoda)		Průkaz *Enterobius vermicularis*
CAT SWAB (sterilní tampon s tekutou půdou)		Kultivace *Trichomonas vaginalis, Candida sp.*
Hemokultivační lahvičky BD BACTEC™ (aerobní, anaerobní, pediatrická)		Krev, likvor, punktát kloubní, punktát hrudní, ascites, dialyzát

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.

Uricult – odběr již zároveň jako kultivace		Moč

Tento dokument včetně příloh je výhradním duševním vlastnictvím VIDIA-DIAGNOSTIKA, spol. s r.o. Pořizování kopií pro jiné osoby, popřípadě jeho předávání jiným osobám bez souhlasu vedení společnosti není povoleno. Po vytištění slouží pouze jako informační dokument.